

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3CdoR/7/2024
Identifikačné číslo spisu:	1221201020
Dátum vydania rozhodnutia:	25.09.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1221201020.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa M. narodeného U., zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Bratislava, Vázovova 7/A, dieťa rodičov: matky - K., narodenej U., zastúpenej advokátkou JUDr. Alexandrou Karlíkovou, Bratislava, Račianska 24E, a otcom - G., narodeného U. zastúpeného spoločnosťou PP & Co, s.r.o., Bratislava, Pribinova 20, IČO: 50491300, o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému a odobratie cestovného pasu maloletého matke, vedenom na Mestskom súde Bratislava II (predtým Okresný súd Bratislava II) pod sp. zn. 11P/22/2021, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 13. marca 2024 sp. zn. 15CoP/77/2023, takto

rozhodol:

I. Konanie o dovolaní proti výroku napadnutého rozsudku, ktorým odvolací súd zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní z a s t a v u j e.

II. Dovolanie vo zvyšnej časti o d m i e t a.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 16. novembra 2022 č. k. 11P/22/2021-433 vo výroku I. zamietol v celom rozsahu návrh otca, ktorým sa domáhal zníženia výživného na maloletého V. na sumu 80 eur mesačne, zmeny úpravy (rozšírenia) styku s maloletým na prechodné obdobie štyroch mesiacov tak, že bude so synom tráviť tri víkendy v mesiaci s tým, že následne bude maloletý zverený do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v 15-dňových intervaloch s neurčením výživného a odobratia cestovného pasu matke. Zároveň žiadal o uloženie povinnosti matke na zaplatenie sumy 3.000 eur ako kompenzácie, ktorý návrh bol vylúčený na samostatné konanie (uznesenie č. k. 11P/22/2021-214 z 5. októbra 2021). II. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

1.1. Na základe vykonaného dokazovania a porovnaním pomerov dôležitých pre určovanie výživného v pôvodnom i terajšom konaní mal súd prvej inštancie preukázané, že na strane otca, matky ani dieťaťa nedošlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného na maloletého. Konštatoval,

že v čase posledného rozhodovania súdu o výške výživného matka pracovala ako vychovávateľka v M. a dosahovala mesačný príjem cca 660 eur netto, bývala v 3-izbovom byte u svojich rodičov v spoločnej izbe so svojim synom, dedičstvom nadobudla polovicu záhrady v A., používala motorové vozidlo svojej sestry a hradila náklady súvisiace s jeho opravou a poistením. Mesačné výdavky matky predstavovali sumu cca 166 eur. Otec podnikal v reštauračných službách, jeho mesačný príjem činil cca 1.730 eur, z toho 530 eur platil za prenájom bytu na V. a 1.200 eur mal príjem z podnikania (v tomto príjme však neboli započítané nevyhnutné nákladové položky súvisiace s podnikaním). Býval s priateľkou a jej synom v 3-izbovom byte, ktorého vlastníčkou bola priateľka. Svoje výdavky vyčíslil za náklady na domácnosť 150 eur, mesačná splátka hypotekárneho úveru vo výške 406,19 eura, výživné na maloletého V. vo výške 100 eur, výdavky súvisiace s podnikaním vo výške 900 eur (nájom, elektrina, vodné, plyn, zdravotné poistenie). Návrh otca na zníženie výživného vyhodnotil súd prvej inštancie ako neopodstatnený, majúci za preukázané, že od poslednej úpravy výživného (rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 29. 3. 2018) do podania návrhu na zníženie výživného uplynula doba takmer troch rokov a do vyhlásenia rozhodnutia viac než 4,5 roka. Konštatoval, že v čase rozhodovania súdu sa v zásade nezmenili majetkové pomery ani u jedného z rodičov a ani jednému z nich nepribudla vyživovacia povinnosť. Matke sa mierne zvýšil príjem a na pôžičku si zakúpila automobil. Ku zmene pomerov došlo na strane maloletého, ktorý nastúpil na druhý stupeň základnej školy, aktuálne je v šiestom ročníku a jeho bežné výdavky sa zvýšili v súvislosti s jeho prirodzeným rastom a zabezpečením jeho bežných potrieb, t. j. strava, ošatenie, platby za školské a mimoškolské aktivity. Pri zohľadnení zmeny pomerov u maloletého s prihliadnutím na výkon osobnej starostlivosti matky (zabezpečovanie bývania a starostlivosti o domácnosť, nákup ošatenia, zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti, trávenia prázdnin a voľného času, záujmovej činnosti, školskej dochádzky a komunikácie so školou, ktorú maloletý navštevuje a pod.) dospel k záveru, že v čase vyhlásenia rozhodnutia neboli splnené zákonné podmienky na zníženie výživného a návrh otca v celom rozsahu zamietol. Poukázal na povinnosť oboch rodičov podieľať na výživnom pre maloleté dieťa v rovnakej miere. Uzavrel, že otec nepreukázal zmenu pomerov odôvodňujúcu zníženie výživného, ktoré nie je v záujme maloletého dieťaťa a bolo by v rozpore s nárastom jeho odôvodnených potrieb, ku ktorému za obdobie uplynulých cca 4 rokov došlo. Mal za to, že prípadné preukázané zníženie schopností a možností otca je vyvážené podstatnou zmenou pomerov u maloletého, ktorý v čase rozhodovania Okresného súdu Bratislava II v roku 2018 bol žiakom 1. ročníka (mal 6 rokov), aktuálne je žiakom druhého stupňa základnej školy (6. ročník) a je vo veku 11 rokov. Pôvodne určené výživné (v roku 2018) nie je neprimerané, navyše za situácie, keď minimálna mzda v Slovenskej republike na rok 2018 predstavovala 480 eur brutto, na rok 2021 až 623 eur brutto, za rok 2022 - 646 eur, pričom ponuka práce v bratislavskom kraji, (kde má otec trvalý pobyt), je vysoká. Konštatoval, že otcovi ani po ukončení prevádzky reštaurácie nič nebránilo hľadať si zamestnanie a vykonávať primeranú pracovnú činnosť, čo napokon aj urobil. Uzavrel, že u otca sa nepotvrdili dôvody na zníženie výživného, keďže v uplynulom období dosahoval minimálne taký príjem, ako počas predchádzajúceho konania. S prihliadnutím na schopnosť otca pracovať, dosahovať primeraný príjem a skutočnosť, že osobnú starostlivosť maloletému neposkytuje, považoval navrhované zníženie výživného na sumu 80 eur, resp. 40 eur za nedostatočné k tomu, aby si otec riadne plnil zákonnú vyživovaciu povinnosť. Mal za to, že aj prípadné zníženie príjmu otca a nárast jeho výdavkov oproti predchádzajúcemu konaniu, je vyvážené zmenou pomerov na strane maloletého (prechod na vyšší stupeň školy, vek, rast a vývin). Na výdavky otca týkajúce sa splátky úveru 65 eur mesačne, resp. výdavky na prípadné iné ním tvrdené (ale nepreukázané) dlhy neprihliadal, keďže výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Hypoúver vyhodnotil ako tzv. investičný výdavok otca na jeho výlučný majetok. Uviedol, že otec v konaní potvrdil konečnú splatnosť úveru cca za 14 rokov, pričom je všeobecne známe, že v prípade dočasnej insolventnosti dlžníka je možné dohodnúť sa s bankou na odklade, resp. znížení splátok úveru, či predĺžení jeho doby splácania. Otec by mal preto uvažovať nad znížením jeho výdavkov, pretože výživné na maloleté dieťa je prvoradou povinnosťou rodiča.

1.2. Návrh otca, ktorým sa domáhal rozšírenia styku s maloletým na tri víkendy v mesiaci aj s prespatím, resp. zverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, nevyhovelo prihliadajúc na genézu rodinných vzťahov, konflikt rodičov, vek maloletého a jeho jednoznačný postoj k realizácii styku (už v teraz nastavenom rozsahu) a k striedavej osobnej starostlivosti. Mal za zrejmé s prihliadnutím na správy psychológa, pohovor s maloletým realizovaný kolíznym opatrovníkom, jeho výsluch na súde, záverečnú správu z výchovného opatrenia, že psychický stav maloletého (tikové a

úzkostné prejavy) je tak krehký, že akýkoľvek vonkajší tlak na rozšírenie jeho styku s otcom, resp. zmenu zverenia, by bol kontraproduktívny a viedol by k zhoršeniu situácie. Výslovil názor, že za daných okolností je skôr potrebné rešpektovať vyjadrený názor maloletého a dôverovať v odporúčania psychologického poradenstva. Nemožno predpokladať, že autoritatívne rozhodnutie súdu o povinnosti maloletého stretávať sa s otcom vo väčšom rozsahu, resp. o jeho zverení do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov môže byť tou skutočnosťou, ktorá sa úspešne podpíše na obnovení jeho vzťahu k otcovi. Konštatoval, že napriek výzve uznesením č. k. 11P/22/2021-252 z 21. júla 2022 otec neodstránil vady návrhu spočívajúce v tom, že tento nebol dostatočne určitý, avšak nakoľko v konaní bolo možné pokračovať, o návrhu otca rozhodol meritórne jeho zamietnutím. S prihliadnutím na obsah vyjadrení otca v tomto konaní pre úplnosť uviedol, že predmetom konania nebol nútený výkon aktuálneho súdneho rozhodnutia o úprave styku otca s maloletým (č. k. 59P/13/2017-329 z 24. januára 2018, ktoré sa týmto rozsudkom nemení), ale výlučne návrh otca na zmenu úpravy práv a povinností rodičov k maloletému.

1.3. V súvislosti s návrhom otca na odobratie pasu matke, „kým sa nevyjasní kritická situácia jeho syna“ poukázal na ustanovenie § 4 ods. 1 zákona č. 647/2007 Z. z. o cestovných dokladoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého je cestovný pas ako cestovný doklad verejná listina, ktorou občan preukazuje svoju totožnosť, štátne občianstvo a ďalšie skutočnosti v ňom uvedené. Možnosť odňatia cestovného dokladu je upravená v § 23 až § 26 citovaného zákona výlučne z taxatívne uvedených dôvodov, a to policajným orgánom. Vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že na odňatie cestovného pasu matke nemá zákonný podklad. Prihliadol tiež na skutočnosť, že na vydanie pasu maloletej osobe podľa § 17 ods. 2 až 5 citovaného zákona stačí súhlas jedného zákonného zástupcu dieťaťa, pričom aj maloleté dieťa ako občan SR môže byť držiteľom dvoch platných cestovných pasov. Na základe uvedených dôvodov návrh otca aj v tejto časti zamietol.

1.4. Návrhu otca na ustanovenie nezávislého psychológa, ktorého by on súkromne platil, so zárukou jeho profesionality, nevyhovelo. Účelom ustanovenia psychológa malo byť ustálenie príčiny odcudzenia maloletého z dôvodov na strane matky ako aj to, aby psychológ „priviedol dieťa k prehodnoteniu a uprednostneniu lásky, ktorú vždy mal otec k synovi a syn k otcovi“. Konštatoval, že práve za účelom zlepšenia komunikácie rodičov a akceptácie postavenia druhého rodiča, ako aj za účelom posilnenia vzťahu medzi maloletým a otcom a obnovenia pravidelného styku maloletého s otcom bez prítomnosti matky uznesením č. k. 11P/143/2021-18 z 30. septembra 2021 nariadil výchovné opatrenie, ktorého účel sa však nepodarilo naplniť aj z dôvodov na strane otca.

1.5. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie otca maloletého, rozsudkom z 13. marca 2024 sp. zn. 15CoP/77/2023 rozhodol tak, že:

„I. Rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e.

II. Návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní z a m i e t a.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.“

2.1. Odvolací súd sa v prvom rade zaoberal námietkami otca, ktorými namietal porušenie jeho práva ako účastníka konania na spravodlivý proces spočívajúce v jeho diskriminácii ako cudzieho štátneho príslušníka, keď súd nevyhovelo jeho žiadosti a v konaní mu neustanovil tlmočníka do španielskeho jazyka. Z obsahu spisu vyplýva, že otec podal návrh dňa 16. 02. 2021, v ktorom neuviedol, že by neovládal slovenský jazyk, pričom až v podaní zo 16. 09. 2021 požiadal o prirátanie tlmočníka pre španielsky jazyk do konania. Jeho návrhu súd prvej inštancie vyhovel a uznesením č. k. 11P/22/2021-212 zo 04. októbra 2021 v konaní ustanovil tlmočnicu W. zo zoznamu Ministerstva spravodlivosti SR. Rovnako tak je zo spisu zrejmé, že na pojednávanie konané na súde prvej inštancie dňa 28. 09. 2021 nebola súdom pre krátkosť času zabezpečená tlmočnica, pričom otec súhlasil, aby sa uskutočnilo pojednávanie bez tlmočníka s tým, že „ak nebude rozumieť, oznámi to súdu“. Zo zápisnice z uvedeného pojednávania nevyplýva žiadna pripomienka otca k priebehu pojednávania v súvislosti s porozumením jeho obsahu, vyjadrení účastníkov konania a obsahu predložených listín. Odvolací súd uzavrel, že pokiaľ súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 28. 09. 2021 pojednával so súhlasom otca bez prítomnosti tlmočnice, ktorej účasť na ďalších pojednávaniach zabezpečil, daným postupom nedošlo k porušeniu práva otca na spravodlivý proces. Podľa Ústavy SR čl. 47 ods. 4 kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie, podľa ods. 2 (teda aj konanie pred súdmi) má právo na tlmočníka. Je teda

zjavné, že v prejednávanej veci bol v konaní ustanovený tlmočník na žiadosť otca zo dňa 16. 09. 2021. Zároveň treba uviesť, že uznesením z 30. septembra 2022 č. k. 11P/22/2021-386 súd ustanovil v konaní na zabezpečenie prekladu listín (podstatných pre rozhodnutie vo veci) z jazyka slovenského do jazyka španielskeho prekladateľku W.. Q. A.. Súčasne okrem uvedených listín zabezpečil otcovi i preklad rozsudku súdu prvej inštancie a jeho doručenie s vyhotovením prekladu v španielskom jazyku. Z obsahu spisu vyplýva, že k ustanoveniu prekladateľky do konania pristúpil po tom, ako sa dozvedel, že otec nie je v konaní zastúpený právnou zástupkyňou. V tejto súvislosti odvolací súd prihliadal na to, že otec doložil do spisu plnú moc, ktorú udelil na zastupovanie advokátke Q.. D. V. J., W.. advokátke, ktorá po prevzatí písomností oznámila súdu (dňa 9. 9. 2022), že právne zastúpenie bolo ukončené vypovedaním plnej moci dňa 18. 09. 2021. Zo spisu tiež vyplýva, že otcovi boli priebežne doručované všetky podstatné listinné dôkazy pre rozhodnutie vo veci prekladané do španielskeho jazyka. V súvislosti s uznesením č. k. 11P/22/2021-252 z 21. júla 2022, z ktorého výroku vyplýva, že súd prvej inštancie otca vyzýval na doplnenie návrhu, odvolací súd konštatuje, že predmetné rozhodnutie nebolo preložené do španielskeho jazyka, avšak ako vyplýva z podania otca zo 16. 08. 2022, otec na výzvu následne reagoval (podaním z 19. 08. 2022), avšak petit návrhu nedoplnil. Odvolací súd však zobral do úvahy podanie otca zo 16. 09. 2021, ktorým na základe výzvy súdu prvej inštancie z 03. 03. 2021 (uznesenie č. k. 11P/22/2021-15) doplnil petit návrhu. Z obsahu podania otca zo 16. 09. 2021 (doplnenie návrhu o navrhovaný petit) je zrejmé, že žiadal o zníženie výživného na maloletého na sumu 80 eur mesačne, zmenu úpravy styku jeho rozšírením na prechodné obdobie štyroch mesiacov tak, že maloletý bude s otcom tráviť tri víkendy v mesiaci s tým, že následne bude zverený do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v 15-dňových intervaloch striedania s neurčením výživného. Zároveň si otec voči matke uplatnil zaplatenie sumy 3.000 eur ako kompenzácie, v ktorej časti bol návrh otca vylúčený na samostatné konanie uznesením č. k. 11P/22/2021-214 z 5. 10. 2021 (ako vyplýva aj z bodu 3. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Treba uviesť, že v čase, kedy otec doplnil návrh bol právne zastúpený ním zvolenou právnou zástupkyňou, advokátkou. V neposlednom rade odvolací súd v tomto kontexte prihliadol na postup súdu prvej inštancie, ktorý napriek tomu, že otec na výzvu súdu z 03. 03. 2021 reagoval doplnením petitu návrhu, ktorý však nebol úplný, t. j. neobsahoval presnú špecifikáciu termínov rozšírenia styku, súd konal o tomto jeho návrhu v súlade s ustanovením § 33, § 35 a § 36 CMP, vo veci vykonal potrebné dokazovanie, vec posúdil a vyhodnotil a rozhodol meritorne aj o návrhu otca na rozšírenie styku, resp. následnom zverení maloletého do striedavej starostlivosti rodičov. Daný postup vyhodnotil odvolací súd ako súladný s ustanovením § 23 ods. 2 CMP, keď konanie vo veci starostlivosti o maloleté dieťa je konaním mimosporovým, ktoré môže začať aj bez návrhu, teda návrh podaný rodičom má možnosť modifikovať (napr. vo vzťahu k určeným časom, rozsahu, styku alebo termínom odovzdania maloletého dieťaťa do striedavej starostlivosti rodičov). Nakoľko z návrhu otca vyplynulo, že sa domáha zníženia výživného na maloletého a rozšírenia styku, resp. následnej striedavej osobnej starostlivosti o maloletého, správne si súd prvej inštancie ustálil, že v konaní je možné pokračovať (bod 48. napadnutého rozsudku), hoci otec neodstránil vady podania. Nedoručenie výzvy z 21. 7. 2022 na doplnenie návrhu otcovi vyhotovenej v španielskom jazyku za daných okolností nie je, podľa záverov odvolacieho súdu, spôsobilé privodiť strane zjavne nevýhodnejšie postavenie v súdnom konaní, ktoré by dosahovalo intenzitu porušenia základného práva podľa čl. 47 ods. 3, 4 Ústavy SR, ani porušenia práva na spravodlivý proces, pretože súd prvej inštancie sa návrhom otca (vrátane doplneného návrhu podaním zo 16. 09. 2021 a dňa 19. 08. 2022) zaoberal a o tomto meritorne rozhodol.

2.2. Pokiaľ otec namietal, že súd prvej inštancie sa nezaoberal ním predloženými videozáznamami, ktoré preukazujú, že otec nemá možnosť kontaktovať sa s maloletým, odvolací súd udáva, že z obsahu spisu je zrejmé, že v priebehu konania na súde prvej inštancie neboli otcovi takéto dôkazy predložené. Z uvedených dôvodov odvolací súd vyhodnotil námietky otca o porušení jeho práva na spravodlivý proces na základe vyššie uvedených namietaných skutočností, ako nedôvodnú. Pre úplnosť k námietke otca o neúmernej dĺžke konania od vydania napadnutého rozsudku do predloženia spisu odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní voči rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací dodáva, že k oneskorenému predloženiu spisu došlo v dôsledku potreby doručovania podaní otca (vyhotovených v slovenskom jazyku) a doručovania vyjadrení matky, u ktorých súd zabezpečoval preklad do španielskeho jazyka a tieto následne doručoval otcovi.

2.3. Správne súd prvej inštancie pri rozhodovaní o návrhu otca na zníženie výživného na maloletého

aplikoval ustanovenie § 78 ods. 1 a § 62 a nasl. Zákona o rodine a správne rozhodol, keď zamietol návrh otca v tejto časti. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí v bode 39. odôvodnenia vysvetlil aké sú zákonné podmienky pre posúdenie návrhu na zmenu výšky výživného, s daným výkladom sa odvolací súd stotožňuje a poukazuje naň. V prejednávanej veci porovnaním pomerov od posledného rozhodnutia o výživnom na maloletého (určenie výživného) rozsudkom Okresného súdu Bratislava II č. k. 59P/13/2017 z 24. 01. 2018 (právoplatným dňa 29. 08. 2018) bolo preukázané, že na strane maloletého nastala zmena pomerov zvýšením jeho výdavkov súvisiacich s prirodzeným rastom dieťaťa a jeho vývinovými potrebami a zmenou stupňa školského vzdelávania. Odvolací súd ustálil náklady na odôvodnené potreby maloletého len v nevyhnutnom rozsahu za stravu, ošatenie, hygienu, stravu v škole, poplatky v škole a zdravotnú starostlivosť vo výške 335,95 eura. Zdôrazňuje, že ide len o časť nákladov maloletého, ktoré nezahŕňajú platby vynakladané v súvislosti s trávením voľného času, dovoleníek a pod.. Z uvedeného je nepochybne zjavné, že náklady na potreby maloletého sa v porovnaní s obdobím, kedy súd rozhodol naposledy o výživnom, zvýšili a možno súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že na strane maloletého došlo ku zmene pomerov tak, ako to vyhodnotil v bode 44. a 45. napadnutého rozsudku. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie vo vzťahu k porovnaniu pomerov na strane rodičov od poslednej úpravy výživného dospievajúc k záveru, že zmena pomerov nie je dôvodom pre zmenu výšky výživného. V konaní bolo preukázané, že príjem matky narástol od roku 2018 zo sumy 660 eur mesačne na sumu 879 eur mesačne v priemere netto, matka nadobudla do vlastníctva osobné motorové vozidlo, iná vyživovacia povinnosť jej nepribudla. Vykonaným dokazovaním zistené pomery na strane matky a ich vyhodnotenie vyplýva z bodov 16. a 44. napadnutého rozsudku. Pokiaľ ide pomery na strane otca, týmito sa veľmi podrobne zaoberal súd prvej inštancie, ktorý v bode 13. rozsudku podrobne špecifikoval príjmy otca a jeho majetkové pomery a v bode 45., 46. a 47. napadnutého rozsudku tieto vyhodnotil, s ktorými závermi sa odvolací súd plne stotožnil a poukazuje na ne. Zároveň dopĺňa, že na argumenty otca o strate zamestnania a príjmu, keď mu pracovný pomer, ktorý mal uzavretý na dobu určitú skončil, nemožno prihliadať. Otec si bol vedomý ukončenia pracovného pomeru a mal si svoje záležitosti zariadiť tak, aby si zabezpečil príjem, z ktorého bude pokrývať náklady nielen na svoje potreby, ale aj potreby svojho maloletého dieťaťa. Treba zdôrazniť, že prvoradou povinnosťou rodiča je prispievať na výživu maloletého dieťaťa, ktoré nie je schopné samé sa živiť. Je teda povinnosťou otca zabezpečiť si príjem, či už uzatvorením pracovnej zmluvy alebo formou brigádnickej činnosti tak, aby realizoval platby titulom výživného na maloletého. V konaní neboli preukázané na strane otca žiadne okolnosti, ktoré by ho diskvalifikovali vo výkone práce, ani žiadne zdravotné obmedzenia trvalého charakteru, ktoré by mu nedovoľovali pracovať. Ani argument otca týkajúci sa ukončenia jeho podnikateľských aktivít a straty príjmov z reštaurácie alebo prenájmu bytu, nie je dôvodom na zníženie výživného na maloletého v otcom navrhovanom rozsahu. Suma výživného 80, 50 alebo 40 eur pre dieťa vo veku 11 rokov, (ktorý mal v čase vyhlásenia rozsudku) v žiadnom prípade nie je primeraná a nezodpovedá výdavkom na odôvodnené potreby maloletého dieťaťa, pričom uvedená suma je na hranici minimálneho výživného na maloleté dieťa. V danej veci sa odvolací súd stotožnil s názorom, že otec má schopnosti a možnosti dosahovať príjem, z ktorého dokáže prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 150 eur mesačne. Zhodný názor so súdom prvej inštancie zdieľa odvolací súd aj so závermi vo vzťahu k hodnoteniu splátok úveru a majetkových pomerov otca (nehnuteľnosť v M.). Ani otcom prezentovaná jeho nezamestnanosť a predkladané listiny týkajúce sa toho, že nemá nárok na príspevok v nezamestnanosti, nie sú spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku znížením výživného na maloletého, ktorého pôvodne určená výška zohľadňuje náklady na odôvodnené potreby dieťaťa a schopnosti a možnosti otca (§ 62 ods. 2 Zákona o rodine).

2.4. Pokiaľ ide o návrh otca na zmenu úpravy styku a následné zverenie maloletého do starostlivosti otca súd prvej inštancie vo veci vykonal potrebné dokazovanie, vec správne právne posúdil a vyvodil z nej aj správny právny záver. V odvolaní neboli uvedené žiadne dôvody, ktoré by mali za následok zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie v tomto napadnutom výroku. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie v tejto časti. V prvom rade je potrebné uviesť, že v konaniach starostlivosti súdu o maloleté dieťa súd primárne prihliada na záujem dieťaťa a jeho ochranu. Na základe vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie dospel aj odvolací súd k záveru, že nie je dôvodná zmena rozhodnutia súdu prvej inštancie o styku otca s maloletým, ani zmena v otázke zverenia maloletého v zmysle návrhu otca, keď pre takého rozhodnutie nie sú splnené podmienky. Ako vyplýva zo Záverečnej správy z psychologického poradenstva z 22. júna 2022

výchovné opatrenie sa realizovalo od 8. 2. 2022 formou individuálneho poradenstva s otcom (2 hodiny) s matkou (3 hodiny), spoločné dyadické stretnutia v rozsahu 4 hodín (spolu 10 a pol hodín) a s maloletým bolo absolvované jedno stretnutie. V správe je konštatované, že na žiadosť maloletého sa dňa 20. 06. 2022 uskutočnilo stretnutie v prítomnosti matky, otca, psychologičky, kolíznej opatrovníčky a maloletý na stretnutí opakovane uviedol, že s otcom nechce tráviť spoločný čas, necíti sa v jeho prítomnosti príjemne a nemá záujem s ním nikde chodiť, otca konfrontoval s dôvodmi, prečo sa s ním nechce stretávať a nadobúdala dojem, že ho otec nepočúva. Podľa správy psychologičky V. V. T. momentálne nastavenie maloletého neumožňuje obnovenie jeho styku s otcom, ktoré odmieta. Zo záverov správy je zjavné, že na stretnutí sa rodičia zhodli, že situácia nie je priaznivá, nemajú pocit zmeny z ich strany, ich komunikácia sa nezlepšila a styk maloletého s otcom sa neobnovil, preto momentálne nastavenie rodičov voči sebe neumožňuje naplniť cieľ výchovného opatrenia. Z uvedeného dôvodu došlo zo strany úradu k ukončeniu poradenského procesu výchovného opatrenia. Odvolací súd vyhodnotil za správny aj postup súdu prvej inštancie, ktorý pristúpil k zisťovaniu názoru maloletého dňa 23. 09. 2022, ktorého sa napokon sám dožadoval. Zisťovanie názoru maloletého dieťaťa je jedným z dôkazných prostriedkov, ktorý je predmetom posúdenia a vyhodnotenia súdom pri jeho rozhodovaní. Daný postup súdu bol v súlade s ustanovením § 38 CMP, pričom treba uviesť, že maloletý bol v čase jeho vypočutia vo veku, kedy dieťa dokáže vyjadriť svoje pocity, potreby, želania, svoj vzťah ku každému z rodičov. Pokiaľ otec namietal, že súd prihliadal len na názor maloletého, ktorý nemôže byť jediným dôkazom v konaní, odvolací súd danú námietku nevzal do úvahy. Z odôvodnenia rozsudku jednoznačne vyplýva akým spôsobom súd vyhodnotil vykonané dôkazy v konaní vo vzťahu k otázke rozšírenia styku maloletého s otcom alebo pre zmenu zverenia. Nechce striedavú starostlivosť, v minulosti si prial, aby boli normálnou rodinou, zdraví a šťastní, teraz si nepraje stretnutia s otcom. Odvolací súd nespochybňuje právo otca na realizáciu styku s maloletým, ktorú má zabezpečené právoplatným a vykonateľným rozsudkom súdu. V danej prejednávanej veci však aj odvolací súd považoval za potrebné prihliadnuť jednak na výsledok realizovaného výchovného opatrenia a tiež na zisťovaný názor dieťaťa, keď je nesporné, že za situácie, kedy maloletý otca odmieta, nie je vhodné pristúpiť k rozšíreniu styku otca s maloletým, ktorý je napokon nastavený intenzívne počas bežného roka a v širokom rozsahu počas zimných a letných školských prázdnin. Rovnako tak za okolností, kedy komunikácia rodičov nie je korektná a primeraná a táto zaťažuje maloletého, ktorý konflikt rodičov vníma, by bolo len samotné rozširovanie styku kontraproduktívne, naviac ak maloletý je nastavený voči otcovi negatívne. Dané okolnosti preto súd prvej inštancie správne posúdil a vyhodnotil, keď návrh otca na rozšírenie styku a zmenu zverenia zamietol. Za daných okolností nebolo dôvodné vykonávať rozsiahle dokazovanie ani pre zistenie podmienok pre postup podľa § 24 ods. 2 Zákona o rodine (zverenie dieťaťa do striedavej starostlivosti rodičov), keďže je nespochybniteľné, že maloletý má stabilné prostredie v domácnosti matky, ktorá je pre neho preferenčným rodičom a vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by zmena starostlivosti o maloletého, t. j. zmena jeho rodinného, sociálneho a výchovného prostredia bola pre neho prijateľná. Napokon zmena zverenia a ani rozšírenie styku by nebolo aktuálne v súlade so záujmom maloletého, keď v prvom rade je potrebné pracovať na obnove vzťahu maloletého k otcovi a najmä obnove pravidelného realizovania styku otca s maloletým v zmysle právoplatného a vykonateľného rozsudku Okresného súdu Bratislava II č. k. 27P/101/2018-104 z 24. januára 2018. Na základe uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým zamietol návrh otca na zníženie výživného, zamietol návrh na rozšírenie styku, resp. zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov a zamietol návrh otca na odobratie cestovného pasu maloletého matke potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne a právne správny. Súd prvej inštancie správne rozhodol o trovách konania, keď pri rozhodovaní aplikoval ustanovenie § 52 CMP.

2.5. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 CMP s použitím ustanovenia § 396 ods. 1 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pričom žiaden z účastníkov nepodal návrh na náhradu trov konania v zmysle ustanovenia § 57 CMP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie otec maloletého (ďalej aj „dovolateľ“), pričom jeho prípustnosť odôvodnil § 421 ods. 1 písm. b) a § 420 písm. f) CSP.

3.1. Podľa dovolateľa odvolací súd nesprávne právne posúdil vec, keď založil svoje rozhodnutie na nesprávnej právnej otázke rozhodnej pre vyriešenie veci a zároveň skutkový stav veci vrátane skutkovej

otázky subsumoval pod nesprávne právne posúdenie. Odvolací súd sa mal zaoberať niekoľkými právnymi otázkami, od ktorých vyriešenia záviselo rozhodnutie vo veci samej, a to: 1) Došlo na strane otca skutočne k zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie jeho výživného? Nedošlo vzhľadom na pôvodné rozhodnutie súdu k zmene pomerov na strane matky, ktoré by odôvodňovali zmenu výživného na maloletého? 2) Dochádza zo strany matky k porušovaniu rodičovských práv otca? Je zo strany matky Rozsudok úmyselne marený a nedochádza z jej strany k dobrovoľnému plneniu? Nie je maloletý matkou ovplyvnený? Aké sú dôvody neuskutočňovania styku otca s maloletým? Nie je tu dôvod na prezverenie maloletého?

3.2. Dovolateľ je názoru, že súd sa absolútne nezaoberal zlou životnou situáciou otca, ktorý z objektívnych dôvodov vyplývajúcich zo situácie na trhu, prišiel nie vlastným pričinením o príjem. Výživné bolo pôvodne stanovované v čase, kedy sa otec venoval vlastnému podnikaniu, avšak v súčasnosti je nezamestnaný a nepoberá ani dávku v nezamestnanosti. Dôsledkom risku straty neustále prítomného pri podnikateľskej činnosti je pre takéhoto rodiča predmetná situácia skutočne neudržateľná. Otec takisto k jeho majetkovým pomerom uvádza, že v rámci základného konania bol nesprávne zistení skutkový stav, kedy okresný súd uvádzal v rámci jeho majetkovej situácie aj nehnuteľnosť nachádzajúcu sa v M., z ktorej mal otcovi plynúť ďalší príjem za prenájom. Otec má úprimný záujem na podieľaní sa na výžive maloletého, avšak v súčasnej situácii nie je schopný prispievať na výživné v takej výške, aká bola stanovená súdom v rozsudku. Má za to, že maloletý by sa mal podieľať na životnej úrovni svojich rodičov. V danom prípade je však pre otca stanovená vyživovacia povinnosť likvidačná a na úkor životného štandardu otca. Otec sa zároveň domáhal svojím návrhom aj rozšírenia styku s maloletým, v ktorom mu matka maloletého neustále bráni. Matka s otcom nekomunikuje a zabraňuje v komunikácii aj otca a maloletého. Otec sa v konaní na oboch stupňoch dožadoval vyhotovenia znaleckého posudku, ktorý by vyvrátil alebo potvrdil manipuláciu maloletého zo strany matky, otcovi však nebolo vyhovené, čo takisto znamená, že skutkový stav nebol dostatočne preskúmaný a tvrdenia otca dostatočne zohľadnené. Znalecký posudok by mohol súdu aj rodičom vysvetliť, čo vzťah otca a maloletého reálne likviduje, či je problém skutočne na strane otca ako sa zhodli súdy, alebo na strane matky, ktorá sa odmieta podieľať na rozvíjaní vzťahu otca a maloletého a maloletého k styku s otcom motivovať. Odvolací súd porušil právo na spravodlivý proces vydaním arbitrárneho rozhodnutia. Po procesnej stránke nezhodnotil vykonané resp. nevykonané dôkazy súdom prvej inštancie. Otec poukazuje najmä na to, že celé konanie bolo vedené v slovenskom jazyku napriek tomu, že slovenskému jazyku má otec problém porozumieť. Otec preto nemal možnosť kvalifikovane sa v konaní brániť. Odvolací súd vec posúdil iba formálne, nezaoberal sa kľúčovými skutočnosťami, potrebnými pre rozhodnutie vo veci, čím došlo k zásahu do základného práva otca na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je nepresvedčivé, odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie vo veci z dôvodu argumentov uvedených vyššie. Jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné.

3.3. Dovolateľ navrhuje, aby dovolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, eventuálne, aby dovolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s rozsudkom okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal otcovi náhradu trov dovolacieho konania.

4. Matka maloletého vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že nie je pravdou, že by sa súd nezaoberal posúdením otázok tak ako uvádza otec vo svojom dovolaní. Otec je vlastníkom nehnuteľnosti a tvrdenie o tom, že nemá príjem sú len účelové. Sú v danom prípade vykonal rozsiahle dokazovanie a tvrdenia otca v podaní dovolania sú účelové. Otec na prvom pojednávaní uviedol, že súhlasí aby sa pojednávalo bez tlmočníka a na ostatných pojednávaniach mu bol tlmočník zabezpečený. Otec píše rozsiahle sťažnosti, podania, aj v exekučnom konaní, ktoré prebiehalo, v každom svojom podaní píše slovenským jazykom a používa aj právne argumentácie a ustanovenia zodpovedajúce príslušným právnym predpisom. Je teda zrejmé, že jazyk ovláda. Otec počas pojednávania, ktoré prebiehali v danej veci mal možnosť svoje tvrdenia a argumentáciu podložiť, no neurobil to. Ak rodič nepracuje, nedáva to nárok na to, aby si neplnil vyživovaciu povinnosť, alebo aby jeho vyživovacia povinnosť bola znížená na úkor maloletého, ktorý sa sám nevie živiť. Tiež otec ak by spĺňal podmienky mohol požiadať o zastupovanie prostredníctvom centra právnej pomoci. Matka má za to, že dôvody uvedené v dovolaní sú nedostatočné a tiež má za to, že dovolanie nespĺňa zákonné podmienky, a preto navrhuje, aby bolo v

celom rozsahu zamietnuté.

5. Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že so zníženým výživného orgán SPODaSK nesúhlasil, nakoľko navrhovaná suma otca maloletého bola neprimeraná. Orgán SPODaSK, taktiež nesúhlasil s návrhom otca v časti zmeny styku a zmeny zverenia, s poukazom na odhodlané vyjadrenia maloletého dieťaťa.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých, ktoré je od 1. júla 2016 upravené v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP (citovanom už súdom prvej inštancie), podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. CMP v ustanoveniach § 76 a § 77, obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní neustanovuje inak, ak ide o prípustnosť dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých; prípustnosť dovolania bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutím odvolacieho súdu sa rozumie rozhodnutie vydané krajským súdom (§ 34 CSP) alebo Najvyšším súdom Slovenskej republiky (v sporoch z abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach podľa § 31 CSP) v konaní o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Dovolaním preto nemožno napadnúť žiadne iné súdne rozhodnutie.

9. V danom prípade však dovolanie (v časti) smeruje proti výroku, ktorým Krajský súd v Trnave síce rozhodoval o nariadení neodkladného opatrenia v priebehu odvolacieho konania (§ 362 CMP), avšak nie ako súd rozhodujúci o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci nariadenia neodkladného opatrenia. Dovolaním je teda napadnuté rozhodnutie iného než odvolacieho súdu, ktoré preto nie je spôsobilým predmetom dovolania v zmysle § 419 CSP.

10. Chýbajúca funkčná príslušnosť ktoréhokoľvek súdu na prejednanie určitej veci, ktorá inak patrí do právomoci súdu, predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Vzhľadom k tomu najvyšší súd konanie o dovolaní v časti návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní zastavil (§ 161 ods. 2 CSP v spojení s § 438 ods. 1 CSP) bez toho, aby preskúmal vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

11. V ďalšej časti sa dovolací súd zaoberal prípustnosťou zvyšnej časti dovolania, ktoré otec odôvodňoval ustanovením § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v

dovolání uplatneným dovolacím důvodom.

14. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti jeho strán, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia a na jeho riadne odôvodnenie, zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14.2. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

15. Dovolateľ namietal nedostatočné zistenie skutkového stavu veci, ako aj nesprávne vyhodnotenie dôkazov. Najmä poukazoval na to, že odvolací súd sa nezaoberal zlou životnou situáciou otca, ktorý z objektívnych dôvodov vyplývajúcich zo situácie na trhu; bol nesprávne zistení skutkový stav, kedy okresný súd uvádzal v rámci jeho majetkovej situácie aj nehnuteľnosť nachádzajúcu sa v M., z ktorej mal otcovi plynúť ďalší príjem za prenájom; pre otca stanovená vyživovacia povinnosť likvidačná a na úkor životného štandardu otca; matka s otcom nekomunikuje a zabráňuje v komunikácii aj otca a maloletého; dožadoval vyhotovenia znaleckého posudku, ktorý by vyvrátil alebo potvrdil manipuláciu maloletého zo strany matky, otcovi však nebolo vyhovie

16. S ohľadom na povahu prejednáwanej veci považuje dovolací súd za vhodné zdôrazniť, že esenciálnym a primárnym kritériom pri všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa detí musí byť vždy najlepší záujem maloletého dieťaťa, ktorý sa podľa EŠLP skladá z dvoch zložiek.

16.1. Na jednej strane vyžaduje udržiavanie väzieb dieťaťa s jeho rodinou, okrem prípadov, keď sa konkrétna rodina preukáže ako nevhodná. Z toho vyplýva, že rodinné väzby môžu byť pretrhnuté iba vo veľmi výnimočných prípadoch a musí byť vykonané všetko v záujme zachovania osobných vzťahov a ak je to vhodné, v záujme obnovy rodiny. Na druhej strane je v záujme dieťaťa, aby bola jeho výchova zabezpečená v stabilnom prostredí a rodičom nemôže byť podľa čl. 8 dohovoru umožnené uplatňovať opatrenia, ktoré by mohli poškodiť zdravie alebo vývoj dieťaťa (rozhodnutie vo veci Neulinger a Shuruk proti Švajčiarsku zo 6. júla 2010, sťažnosť č. U./XX, bod 136). Článok 8 dohovoru tak vyžaduje zo strany orgánov verejnej moci rozhodovanie zachovávajúce rovnováhu medzi záujmami dieťaťa a záujmami rodičov, osobitná pozornosť v tomto procese však musí byť venovaná najlepšiemu záujmu dieťaťa, ktorý v závislosti na jeho povahe a význame môže nad záujmami rodičov prevážiť (rozhodnutie vo veci Sahin proti Nemecku z 8. 7. 2003, sťažnosť č. XXXXX/XX, bod 66).

16.2. I dovolací súd zdôrazňuje, že záujem dieťaťa (v kontexte s článkom 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa) musí byť popredným hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, či už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Podobná požiadavka vyplýva aj z článku 32 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd zaručujúcej osobitnú ochranu detí a mladistvých (porov. napr. nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 3135/19). Je preto nevyhnutné, aby pri akejkoľvek súdnom rozhodovaní týkajúcom sa detí bol ich najlepší záujem skúmaný a posudzovaný ako určujúce kritérium pre konečné rozhodnutie - nech sa jedná o akékoľvek konanie týkajúce sa maloletého dieťaťa.

17. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

18. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľa uvádza, že dokazovaním je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 3Cdo/2012/2012, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011 a 7Cdo/34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti, (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/219/2013, 3Cdo/888/2015, 4Cdo/34/2011, 5Cdo/149/2010, 6Cdo/134/2010, 6Cdo/60/2012, 7Cdo/86/2012 a 7Cdo/36/2011).

19. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré dovolateľ naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/85/2010, 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012).

20. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani v zmysle novšej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

21. Konanie odvolacieho súdu v prejednávanej veci však takéto vady nevykazuje. Prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, pričom podľa názoru dovolacieho súdu zistené skutkové závery odvolacieho súdu nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces.

21.1. Dovolací súd uvádza, že pokiaľ ide pomery na strane otca, týmito sa veľmi podrobne zaoberal súd prvej inštancie, ktorý v bode 13. rozsudku súdu prvej inštancie podrobne špecifikoval príjmy otca a jeho majetkové pomery a v bode 45., 46. a 47. napadnutého rozsudku tieto vyhodnotil, s ktorými závermi sa aj odvolací súd plne stotožnil.

21.1.1. Odvolací súd dospel k záveru, že v konaní neboli preukázané na strane otca žiadne okolnosti, ktoré by ho diskvalifikovali vo výkone práce, ani žiadne zdravotné obmedzenia trvalého charakteru, ktoré by mu nedovoľovali pracovať. Ani argument otca týkajúci sa ukončenia jeho podnikateľských aktivít a straty príjmov z reštaurácie alebo prenájmu bytu, nie je dôvodom na zníženie výživného na maloletého v otcom navrhovanom rozsahu. Odvolací súd sa stotožnil s názorom, že otec má schopnosti a možnosti dosahovať príjem, z ktorého dokáže prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 150 eur mesačne. Zhodný názor so súdom prvej inštancie zdieľa odvolací súd aj so závermi vo vzťahu k

hodnoteniu splátok úveru a majetkových pomerov otca (nehnuteľnosť v M.). Ani otcom prezentovaná jeho nezamestnanosť a predkladané listiny týkajúce sa toho, že nemá nárok na príspevok v nezamestnanosti, nie sú spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku znížením výživného na maloletého, ktorého pôvodne určená výška zohľadňuje náklady na odôvodnené potreby dieťaťa a schopnosti a možnosti otca.

21.1.2. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní vo svojom rozhodnutí dospel k záveru, že „Otec navyše vlastní chatu v M., ktorú neužíva a z predaja, ktorej by mohol preklenúť dočasné výpadky príjmu. Takisto je jedným z dvoch dedičov bytu v M.. Hoci tento ešte nie je prededený, otec zjavne predpokladá, že k tomu v budúcnosti dôjde, nakoľko podľa vlastných slov uhrádza platby v sume cca 150 eur mesačne súvisiace s prevádzkou/údržbou tohto bytu.“

21.2. Na základe vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie dospel aj odvolací súd k záveru, že nebola dôvodná zmena rozhodnutia súdu prvej inštancie o styku otca s maloletým, ani zmena v otázke zverenia maloletého v zmysle návrhu otca, keď pre takéto rozhodnutie nie sú splnené podmienky. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava II č. k. 27P/101/2018-104 z 24. januára 2018 súd upravil styk otca s maloletým.

21.2.1. Odvolací súd dôvodil, že daným rozsudkom má otec zachované právo styku, právo budovať a rozvíjať si s maloletým vzťah a maloletý má zabezpečené právo na udržiavanie rodinných vzťahov s odlúčeným rodičom, právo na kontakt s druhým, nerezidenčným rodičom, právo na rodinu a rozvíjanie vzťahu so svojím otcom (čl. 7, 8, 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa). Je nesporné, že medzi rodičmi došlo k narušeniu komunikácie a od roku 2020 dochádzalo k problémom pri snahe otca realizovať styk s maloletým. Skutočnosť, že styk otca s maloletým sa nerealizuje bola nepochybná, keď uvedené potvrdil aj maloletý, pričom snaha otca a jeho záujem o styk je zjavná z predloženej emailovej komunikácie otca s V. V. a tiež z sms správ. Súd prvej inštancie správne postupoval, keď na pojednávaní dňa 28. 09. 2023 ex offi začal konanie (§ 23 CMP) o uloženie výchovného opatrenia, k tomuto opatreniu aj pristúpil a uznesením č. k. 11P/144/2021-21 z 23. novembra 2021 uložil rodičom výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu na ÚPSVár Bratislava v rozsahu 20 hodín pre každého z rodičov. Ako vyplýva zo Záverečnej správy zo psychologického poradenstva z 22. júna 2022 výchovné opatrenie sa realizovalo od 8. 2. 2022 formou individuálneho poradenstva s otcom (2 hodiny) s matkou (3 hodiny), spoločné dyadické stretnutia v rozsahu 4 hodín (spolu 10 a pol hodín) a s maloletým bolo absolvované jedno stretnutie. V správe je konštatované, že na žiadosť maloletého sa dňa 20. 06. 2022 uskutočnilo stretnutie v prítomnosti matky, otca, psychologičky, kolíznej opatrovníčky a maloletý na stretnutí opakovane uviedol, že s otcom nechce tráviť spoločný čas, necíti sa v jeho prítomnosti príjemne a nemá záujem s ním nikde chodiť, otca konfrontoval s dôvodmi, prečo sa s ním nechce stretávať a nadobúdala dojem, že ho otec nepočúva. Podľa správy psychologičky V. V. T. momentálne nastavenie maloletého neumožňuje obnovenie jeho styku s otcom, ktoré odmieta. Zo záverov správy je zjavné, že na stretnutí sa rodičia zhodli, že situácia nie je priaznivá, nemajú pocit zmeny z ich strany, ich komunikácia sa nezlepšila a styk maloletého s otcom sa neobnovil, preto momentálne nastavenie rodičov voči sebe neumožňuje naplniť cieľ výchovného opatrenia. Z uvedeného dôvodu došlo zo strany úradu k ukončeniu poradenského procesu výchovného opatrenia.

21.2.2. Odvolací súd nespochybňoval právo otca na realizáciu styku s maloletým, ktorú má zabezpečené právoplatným a vykonateľným rozsudkom súdu. V danej prejednávanej veci však aj odvolací súd považoval za potrebné prihliadnuť jednak na výsledok realizovaného výchovného opatrenia a tiež na zisťovaný názor dieťaťa, keď je nesporné, že za situácie, kedy maloletý otca odmieta, nie je vhodné pristúpiť k rozšíreniu styku otca s maloletým, ktorý je napokon nastavený intenzívne počas bežného roka a v širokom rozsahu počas zimných a letných školských prázdnin. Rovnako tak za okolností, kedy komunikácia rodičov nie je korektná a primeraná, a táto zaťažuje maloletého, ktorý konflikt rodičov vníma, by bolo len samotné rozširovanie styku kontraproduktívne, navyše ak maloletý je nastavený voči otcovi negatívne. Dané okolnosti preto podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne posúdil a vyhodnotil, keď návrh otca na rozšírenie styku a zmenu zverenia zamietol. Odvolací súd doplnil, že pre rozhodnutie v tomto konaní postačovali súdu vykonané dôkazy, keďže rozšírenie styku ani zmena zverenia za daného nastavenie rodinných vzťahov a maloletého nepripadala do úvahy.

21.3. Taktiež sa odvolací súd relevantným spôsobom vyhodnotil nevykonanie znaleckého posudku v bode 26. rozhodnutia tak, že: „... návrh na nariadenie znaleckého dokazovania by nepriniesol za vyššie uvedenej situácie v rodine a nastavení maloletého žiadaný výsledok, bol by nevhodný a zbytočne by

predĺžil konanie. Skutočnosť, že súd nenariadil znalecké dokazovanie nasvedčuje o tom, že daný postup nepovažoval za dôvodný. Za nadbytočné považoval odvolací súd aj v rámci odvolacieho konania doplniť dokazovanie v zmysle znaleckého dokazovania, keďže výsledky vykonaného dokazovania postačovali pre rozhodnutie o návrhoch otca."

22. Z prieskumnej povahy dovolacieho konania a z charakteru dovolacieho konania vyplýva, že dokazovanie sa v ňom nevykonáva a dovolaciemu súdu ani neprislúcha prehodnocovať dôkazy vykonané v konaní na súdoch nižšej inštancie. To, akým spôsobom súd vykonáva a vyhodnocuje jednotlivé dôkazy, na ktoré prihliadne a v akej miere, je vždy vecou konajúceho súdu. Dovoláním sa nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolateľom tvrdené nesprávne hodnotenie dôkazov nie je preto spôsobilé založiť bez ďalšieho zmatečnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

23. To, že dovolateľ so skutkovými závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasil a nestotožnil sa s nimi, nemôže samo osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

24. Dovolateľ taktiež v dovolaní všeobecne namietal, že celé konanie bolo vedené v slovenskom jazyku napriek tomu, že slovenskému jazyku má otec problém porozumieť. S uvedeným sa podrobne zaoberal odvolací súd v bode 17. svojho rozhodnutia, kde uviedol, že: „Z obsahu spisu vyplýva, že otec podal návrh dňa 16. 02. 2021, v ktorom neuviedol, že by neovládal slovenský jazyk, pričom až v podaní zo dňa 16. 09. 2021 požiadal o pribratie tlmočníka pre španielsky jazyk do konania. Jeho návrhu súd prvej inštancie vyhovel a uznesením č. k. 11P/22/2021-212 zo 04. 10. 2021 v konaní ustanovil tlmočnicu W.. Q. A. zo zoznamu Ministerstva spravodlivosti SR. Rovnako tak je zo spisu zrejmé, že na pojednávanie konané na súde prvej inštancie dňa 28. 09. 2021 nebola súdom pre krátkosť času zabezpečená tlmočnica, pričom otec súhlasil, aby sa uskutočnilo pojednávanie bez tlmočníka s tým, že „ak nebude rozumieť, oznámi to súdu". Zo zápisnice z uvedeného pojednávania nevyplýva žiadna pripomienka otca k priebehu pojednávania v súvislosti s porozumením jeho obsahu, vyjadrení účastníkov konania a obsahu predložených listín.... Odvolací súd uzavrel, že pokiaľ súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 28. 09. 2021 pojednával so súhlasom otca bez prítomnosti tlmočnice, ktorej účasť na ďalších pojednávaniach zabezpečil, daným postupom nedošlo k porušeniu práva otca na spravodlivý proces. Podľa Ústavy SR čl. 47 ods. 4 kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie, podľa ods. 2 (teda aj konanie pred súdmi) má právo na tlmočníka. Je teda zjavné, že v prejednávanej veci bol v konaní ustanovený tlmočník na žiadosť otca zo dňa 16. 09. 2021. Zároveň treba uviesť, že uznesením z 30. septembra 2022 č. k. 11P/22/2021-386 súd ustanovil v konaní na zabezpečenie prekladu listín (podstatných pre rozhodnutie vo veci) z jazyka slovenského do jazyka španielskeho prekladateľku W.. Q. A.. Súčasne okrem uvedených listín zabezpečil otcovi i preklad rozsudku súdu prvej inštancie a jeho doručenie s vyhotovením prekladu v španielskom jazyku.... Zo spisu tiež vyplýva, že otcovi boli priebežne doručované všetky podstatné listinné dôkazy pre rozhodnutie vo veci prekladané do španielskeho jazyka."

25. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom

konaní (II. ÚS 78/05).

26. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd v konaní nepostupoval spôsobom, ktorý by bol v rozpore s kogentnými procesnými ustanoveniami, a ktorým by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie otca ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

27. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

27.1. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

28. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

29. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“, a to ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnu, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad 1Cdo/126/2017, 1Cdo/206/2017, 1Cdo/208/2016, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 3Cdo/132/2017, 4Cdo/14/2017, 4Cdo/89/2017, 4Cdo/207/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/186/2016, 8Cdo/78/2017, 8Cdo/221/2017).

30. Nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne. Najvyšší súd uvádza tiež to, že pokiaľ dovolateľ namieta nesprávnosť alebo nepodloženosť niektorých skutkových záverov súdov, neprípustne tým predkladá na dovolací prieskum skutkové, nie právne otázky. Dovolací súd je pritom viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

31. Dovolateľ ako právne otázky vo svojom dovolaní uviedol:

„- Došlo na strane otca skutočne k zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie jeho výživného? Nedošlo vzhľadom na pôvodné rozhodnutie súdu k zmene pomerov na strane matky, ktoré by odôvodňovali zmenu výživného na maloletého?

- Dochádza zo strany matky k porušovaniu rodičovských práv otca? Je zo strany matky Rozsudok úmyselne marený a nedochádza z jej strany k dobrovoľnému plneniu? Nie je maloletý matkou ovplyvnený? Aké sú dôvody neuskutočňovania styku otca s maloletým? Nie je tu dôvod na prezverenie maloletého?“

32. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť právnych otázok z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

33. Pokiaľ procesná strana v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, nevymedzí právnu otázku, ktorá v dovolacom konaní ešte nebola vyriešená, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku, a ktoré rozhodnutia mal dovolateľ na mysli. V opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom predpokladaný cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty právnej otázky, nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd. V opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný svojvoľný dovolací prieskum priechiaci sa nielen, vo všeobecnosti, novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale konkrétne aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 3Cdo/6/2017).

34. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu, (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

35. Dovolací súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj len ústavný súd) zo 14. apríla 2022 sp. zn. I. ÚS 215/2022-15, ktorý uviedol, že ... „k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku, ústavný súd považuje za potrebné dodať, že aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, „aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť...“ Sťažovateľ, resp. jeho advokát „preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky.“ (I. ÚS 115/2020).“

36. Vo svetle horeuvedeného pristúpil dovolací súd k preskúmaniu prípustnosti podaného dovolania z hľadiska jeho obsahu, vymedzeného dovolateľom.

37. Z námietok dovolateľa vyplýva, že v danom prípade ide o otázky skutkové. Dovolateľ preto nesprávne právne posúdenie veci odôvodňuje spochybnením skutkových zistení, ku ktorým dospeli súdy nižších inšancií. Dovolací súd zdôrazňuje, že tieto v dovolaní nastolené otázky, ktoré majú skutkovú (nie právnu) povahu, nemôžu byť relevantné z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP a nemôžu viesť k založeniu prípustnosti dovolania otca v zmysle tohto ustanovenia.

37.1. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na

posudzovaný prípad (3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

38. Dovolací súd zastáva názor, že zistenie skutkového stavu pri určovaní či došlo k zmene pomerov, ktoré by odôvodňovali zníženie jeho výživného, resp. či dochádza k porušovaniu rodičovských práv otca vzhľadom na okolnosti daného prípadu, sú otázkami skutkovými a ich riešenie jednoznačne vychádza zo skutkových zistení zodpovedajúcich tomu-ktorému prípadu. Zodpovedanie predmetných otázok je výsledkom vykonaného dokazovania v danom spore. Tým, že dovolateľ sa nestotožnil so závermi odvolacieho súdu, ktorý odobril postup súdu prvej inštancie, v podstate spochybňuje jeho skutkové závery.

38.1. Uvedené odôvodnenie dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a samotná polemika dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu však nepredstavuje vymedzenie právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP. K tomu dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu pod príslušnú právnu normu, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri právnom posúdení veci však rieši právne otázky, nie skutkové, preto nemožno dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci odôvodniť spochybnením skutkových záverov odvolacieho súdu, ktorých riešenie predchádzalo riešeniu právnych otázok. Preto námietky dovolateľa týkajúce sa spochybňovania skutkových zistení a skutkových záverov považuje dovolací súd za neopodstatnené. Navyše, úlohou odvolacieho súdu v rámci dovolacieho konania nie je riešenie skutkových otázok, pretože dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

39. Dovolateľ, ako už bolo uvedené vyššie, konkrétne nevymedzil právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, nakoľko išlo o otázky skutkové. Takéto otázky nemôžu byť relevantné ani z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP a nemôžu viesť k založeniu prípustnosti dovolania otca v zmysle tohto ustanovenia.

40. Dovolací súd preto konštatuje, že prípustnosť dovolania uplatneného dovolateľom podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je daná. Preto dovolací súd dovolanie otca v danej časti odmietol v zmysle § 447 písm. f) CSP.

41. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd preto uzatvára, že dovolateľom formulované otázky nepredstavujú vymedzenie právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Preto dovolací súd dovolanie otca v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP. Rovnako dovolateľ neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie otca ako procesne neprípustné odmietol v tejto časti podľa § 447 písm. c) CSP.

42. Dovolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (§ 52 CMP), ktoré prebehlo na základe dovolania podaného otcom maloletého dieťaťa.

43. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.